

Одобрен от Програмен съвет на специалност
“Фармацевтичен мениджмънт” на 15.02.2018 г.

КОНСПЕКТ
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
за придобиване на образователно-квалификационна степен
“магистър” по фармацевтичен мениджмънт
2018-2019

Теоретични основи и приложни аспекти на икономиката на фармацевтичния сектор

1. Фармацевтичната икономика и нейната взаимовръзка с икономиката и здравната икономика.
2. Основни понятия и модели на икономиката и фармацевтичната икономика: оскъдност, избор, теорията за полезността, принципът на пределните (маргинални) величини.
3. Понятия за ефективност, разпределителна (Парето) ефективност, критерият на Калдор-Хикс. Специфика на фармацевтичните продукти.
4. Как работят фармацевтичните пазари. Икономическата теория на цените: търсене и предлагане, пазарно равновесие; еластичност.
5. Конкуренцията и фармацевтичните пазари; пазарна концентрация; бариери във фармацевтичната промишленост – патенти, лоялност към бранда.
6. Анализ на разходите, свързани с лекарствената терапия. Видове разходи, калкулиране и дисконтиране на разходите.
7. Методи на фармакоикономически анализ: анализи разход-минимизация и разход-ефективност.
8. Методи на фармакоикономически анализ: анализи разход-полезност и разход-полза.
9. Частни и публични роли и провали на фармацевтичните пазари. Пазарни провали: несигурност, асиметрична информация, екстерналии, публични блага, бариери за влизане, икономии от мащаба и тенденция към монопол. Проблеми на държавната фармацевтична политика.
10. Фармакоикономика и фармацевтичната индустрия: как фармацевтичните производители определят цените на новите продукти.

Основи на правното регулиране на фармацевтичния сектор. Лекарствена политика.

11. Договор. Понятие. Сключване на договора. Видове договори.
12. Изпълнение на договорите.
13. Неизпълнение на договорите. Разваляне на договора.
14. Обекти на патентното право. Изобретения. Полезни модели.
15. Търговско представителство. Понятие и видове търговско представителство.
16. Търговски дружества. Общи положения.
17. Търговски сделки. Общи положения.

18. Клинични изпитвания на лекарства.
19. Правна уредба на търговията на едро и дребно с лекарствени продукти.
20. Изисквания към опаковките, листовките и рекламата на лекарствените продукти. Класификация на лекарствените продукти.
21. Лекарствена политика в Европейския съюз - същност. Основни участници и техните интереси. Сравнение на националните лекарствени политики спрямо тази на ЕС.
22. Ценообразуване и възстановяване на разходите за лекарства. Реимбурсна система в България - същност и особености.

Счетоводство и финансов мениджмънт

23. Предмет и метод на счетоводството. Класификация на активите, капитала и пасивите.
24. Счетоводен баланс - същност, строеж и форми. Видове баланси. Съдържание и структура на счетоводния баланс. Модели балансови изменения
25. Текущо счетоводно отчитане – хронологични и систематични записвания. Синтетично и аналитично отчитане. Оборотна ведомост. Връзка между счетоводния баланс и счетоводните сметки
26. Ролята на финансовия мениджмънт в здравния сектор. Анализ на финансовото състояние. Показатели и източници за анализ на дейността и финансовото състояние.
27. Теоретични основи, същност и класификация на държавните приходи. Източници, методи и форми за набиране на финансови средства за държавата.
28. Обща теория на данъка – произход, същност и елементи на данъка. Начини за облагане с данъци. Принципи на данъчното облагане. Видове данъци.
29. Данъчна система на Р България. Организация на корпоративното подоходно облагане. Организация на облагането с косвени данъци. Предимства и недостатъци на косвените данъци.

Управление на човешките ресурси

30. Същност, съдържание и теоретични модели на дейността „Управление на човешките ресурси”.
31. Влияние на външната и вътрешната среда върху управлението на човешките ресурси.
32. Длъжностна характеристика. Анализ и проектиране на длъжностите.
33. Набиране на персонал.
34. Подбор на персонала.
35. Адаптация на новите служители.
36. Мотивация на човешките ресурси.
37. Оценяване на човешките ресурси.
38. Обучение на човешките ресурси.
39. Управление на професионалната кариера.

Маркетинг, маркетингови анализи и стратегии във фармацевтичния сектор. Дистрибуционна политика на лекарствени продукти.

40. Същност на маркетинга. Основни маркетингови концепции. Маркетингов микс. Специфика във фармацевтичния сектор.
41. Характеристика на маркетинговата среда и пазара на фармацевтични продукти. Потребителско поведение.
42. Сегментиране, избор на целеви сегменти и позициониране на пазара на фармацевтични продукти.
43. Маркетингова концепция за продукта. Цена и ценови стратегии.
44. Маркетингови комуникации. Промоция и промоционен микс.
45. Маркетингова информационна система. Маркетингови проучвания.
46. Анализ на пазара, потребителите и пазарния дял. Анализ и прогнозиране на продажбите.
47. Анализи по елементи на маркетинговия микс.
48. Маркетингови цели и маркетингови стратегии. Иновационни решения.
49. Маркетингов план.
50. Дистрибуцията като елемент от маркетинговия микс. Канали за реализация. Посредници.
51. Дистрибуционни анализи.
52. Маркетингови решения по каналите за реализация. Дистрибуционна политика.
53. Логистични решения.

Стратегическо управление и бизнес планиране

54. Стратегическо планиране и стратегическо управление. Същност. Видове стратегически анализи.
55. Модели за анализ на външната и вътрешната среда на организациите.
56. Избор и внедряване на стратегия.
57. Иновации и иновационни стратегии. Връзка между науката и бизнеса – Транслационни решения.
58. Организационни аспекти на клиничните проучвания на лекарствени средства.
59. Бизнес планирането в процеса на управление - предназначение, продукти и основни принципи. Видове бизнес планиране и бизнес планове.
60. Структура и съдържание на бизнес плана. Бизнес план за нов бизнес
61. Стратегически раздели на бизнес плана.
62. Функционални раздели на бизнес плана – маркетингов, производствен и финансов план.

Управление на качеството

63. Същност на качеството и неговото управление във фармацевтичния сектор.
64. Принципи и основни компоненти на СУК във фармацевтичните организации.
65. Концепция за добри практики във фармацевтичния сектор.
66. Концепция за управление на тоталното качество. Модели за управление на тоталното качество.

ЛИТЕРАТУРА

Aronson, T., M. Bergman, N. Rudholm. The impact of generic drug competition on brand name market shares-evidence from micro data. *Review of Industrial Organization*, 2001, 19, 425-435.

Brekke, K.R., A.L. Grasdahl, T.H. Holmås. Regulation and Pricing of Pharmaceuticals: Reference Pricing or Price Cap Regulation. *European Economic Review*, 2009, 53(2):170-185. DOI:10.1016/j.eurocorev.2008.03.004.

Brekke, K., I. Königbauer, O. Straume. Reference Pricing of Pharmaceuticals, *J Health Econ*, 2007 May 1; 26(3):613-42.

Danzon, P., J. Ketcham. Reference pricing of pharmaceuticals for Medicare: Evidence from Germany, The Netherlands and New Zealand. *Front Health Policy Res*. 2004; 7:1-54.

Danzon, P., H. Liu. Reference pricing and physician drug budgets: the German experience in controlling pharmaceutical expenditures. Working paper. The Wharton School, University of Pennsylvania, 1997.

Duncan W. Jack, Ginter, Peter M., Swayne, Linda E. *Strategic Management of Health Care Organization*. 3rd edition. Blackwell Publishers, 1997

Evans, R., Russel, P., *The creative manager*, N.Y.1989

Kernik, D. *Getting health economics into practice*. Radcliffe Medical Press, 2002.

López-Casasnovas, G., J. Puig-Junoy. Review of the literature on reference pricing, Working Paper 9, Research Center of Health and Economics, 1999, *Health Policy*, 2000 Nov 17; 54(2):87-123.

Pavcnik, N. Do pharmaceutical prices respond to potential patient out-of-pocket expenses? *RAND Journal of Economics*, 2002, 33, 469.

Randy Vogenberg F. *Introduction to Applied Pharmacoeconomics*. The McGraw-Hill, 2001.

Rascati K. *Essentials of Pharmacoeconomics*. Lippincott Williams &Wilkins, 2009.

Zelman W.N., McCue M.J., Millikan A.R., Glick N.D. (2003). *Financial management of health care organisations: an introduction to fundamental tools, concepts, and applications*, Oxford, UK: Blackwell Publishers, Inc.

Zweifel, P., L. Crivelli. Price regulation of drugs: lessons from Germany. *Journal of Regulatory Economics*, 1996, 10, 257-273.

Боева, Б. *Международен мениджмънт*. Унив. изд. „Стопанство”, София, 2004.

Боева, Б., А. Василева. *Международен маркетинг*. Унив. изд. „Стопанство”, София, 2010.

Василева, А. *Международен бизнес и глобализация*. Нова българска медийна група, София, 2010.

- Василева, А. Международен бизнес. Унив. изд. „Стопанство”, София, 2011.
- Василева, А. Съвременни форми на международен бизнес. Нова българска медийна група, София, 2010.
- Вачков, Ст., Т. Владимирова, Ем. Спасова, и др. Финанси, ИК Мартилен, 2013
- Владимиров, И. Търговско право, София, 2011
- Генов, Г. и др. Теория на счетоводството, ИК “СТЕНО”, Варна, 2009
- Георгиева, Е., Е. Тонкова, Е. Станимиров. Маркетингови анализи. И-во „Наука и икономика”, ИУ – Варна, 2008.
- Голева, П. Облигационно право, София, 2012
- Голева, П. Търговско право, София, 2009
- Дамянов, А. и др. Международен бизнес. Фабер, В. Търново, 2009.
- Дамянов, А. и др. Международен маркетинг. Фабер, В. Търново, 2008.
- Даскалов, П. Св. Масларов. Външна търговия. Техника на финансирането. Принцепс, София, 1998.
- Димитрова, Зл., Г. Нешев. Фармакоикономика. Изд. Арсо, С., 2008
- Димова, А. Управление на качеството в болницата. Изд. Стено, Варна, 2004, 224 с.
- Димова, Н. Дистрибуционна политика. НБУ, София, 2011.
- Донали, Дж. Х., Дж. Л. Гибсън, Дж. М. Иванчевич (1997) Основи на мениджмънта. Изд. „Отворено общество”, София
- Дракър, П., Иновации и предприемачество, Класика и стил, 2002.
- Дракър, П., Мениджмънт. Задачи, отговорности, практики, С., 2003.
- Душанов И. Обща теория на счетоводството, “Ромина,” 2008
- Зафирова, Цв. и кол. Международен мениджмънт. Стено, Варна, 2012.
- Златарева, А. Реимбурсна лекарствена политика. Анализ на национални модели. Варна, Стено, 2014.
- Калайджиев, А. Търговско право, София, 2011
- Каменов, Д. Бизнес планиране. ИИОМ “ОКОМ”, София, 2001.
- Каплан, Р., Д. Нортън. Балансирана система от показатели за ефективност. ИК „Класика и стил”, София, 2005
- Каракашева, Л. Международен бизнес. ИК Призма, София, 2007.

- Карас, Ч., Търговските преговори – стратегии и тактики, С., 1995.
- Катранджиев, Хр. Дистрибуционна политика. УИ “Стопанство”, София, 2008.
- Класова С., П. Иванов, Г. Младенова, Л. Станкова, В. Балева, Л. Василева, Б. Дуранкев, Н. Найденов, К. Опров, А. Геров. Маркетинг. УИ “Стопанство”, София, 2008.
- Кожухаров, А. Облигационно право, София, 2002
- Костова С., Петров И., Продаване и управление на продажбите, Тракия-М, С.,2002г.
- Котлър Ф. Котлър за маркетинга. ИК “Класика и стил”, София, 2001.
- Котлър Ф. Управление на маркетинга. ИК “Класика и стил”, София, 2002.
- Люки, Р. Наемане и задържане на най-добрите хора, Класика и Стил ООД, С., 2005
- Македонска, Д., И. Димитров, Р. Петров. Логистика. ОПБ при ТУ, Варна, 2001.
- Марчевски, И. Международни маркетингови проучвания. СА „Д. А. Ценов”, Свищов, 2002.
- Младенова, Г. Маркетингови анализи. ИК „Тракия-М”, София, 2000.
- Младенова, Г. Стратегическо маркетингово планиране. Унив. изд. „Стопанство”, София, 1998.
- Младенова, З. и кол. Микроикономика. Стено, Варна, 2001.
- Мутафова, Е, Е.Атанасова, Л. Коева-Димитрова, Икономика, организация и финансиране на лечебните заведения. Сборник от задачи, Варна, МУ-Варна, 2008.
- Панайотов, Д. Стратегическо планиране. СА „Д.А. Ценов”, Свищов 1995
- Панайотов, Д., Психология на бизнеса, С., 2006
- Панайотов, Д., Психология на управлението, С.,1999.
- Петрова, Г. и кол. Социална фармация и фармацевтично законодателство. Инфофарма, 2017.
- Петрова Г. Фармакоикономика. Инфофарма ЕООД, С., 2010.
- Прайд У.,Феръл О., Маркетинг: концепции и стратегии, Фор Ком, 1996г.
- Савов, В. (1996) Основи на управлението. Университетско издателство “Стопанство”, София
- Саракинов, Г. Патентно право в Република България, С., 2010
- Силва, Х. Силата на продажбите, С., 1996.
- Славова, И. Бизнес стратегии, планове, бюджети. СИЕЛА, София, 2011.

- Станчева А. и кол. (2010) Теория на управлението. Изд. „Наука и икономика”, Икономически университет – Варна
- Стефанов, Н., Х. Радев, И. Буров, В. Станчева, Р. Воденичаров (2004) Управление на качеството. ИК „Труд”, София
- Стоименова, А., Г. Петрова, (2012) Управление на качеството във фармацията/ Разпространение на лекарства, Diagnosis Press, София
- Терезова, С. Бизнес план на търговска фирма. Унив. изд. „Стопанство”, София, 2011.
- Тодоров Г., Финансово-счетоводен анализ, ИК “Стено”, 2008
- Тодоров, К. Стратегическо управление в малките и средните фирми: Теория и практика. СИЕЛА, София, 2001.
- Тонкова, Е. Управление на дистрибуцията. Унив. изд. „Наука и икономика”, Варна, 2006.
- Форд, Х., Моят живот и моите успехи, С., 2000
- Чобанянева, Ив., А. Димова. Управление на качеството в здравеопазването. Изд. Стено, 2004, 176 с.
- Шопов, Д. и колектив, Как да управляваме човешките ресурси в предприятието + CD, ИК “Труд и право”, С., 2013
- Шопов, Д. и колектив, Наръчник по управление на човешките ресурси, ИК “Труд и право”, С., 2002
- Шопов, Д. и колектив, Управление на човешките ресурси /Първа и Втора част/, Изд. “Тракия-М”, С., 2003